

Ascaris Lumbricoides

Syksy 2017

SUOLET
Suomalaiset eläinlääketieteen opiskelijat Tartossa ry

Hallitus ja toimikunnat

Puheenjohtaja

Jannica Lindstedt
puheenjohtaja@suolet.fi

Varapuheenjohtaja

Essi Lautala
varapuheenjohtaja@suolet.fi

Sihteeri

Heidi Granholm
sihteeri@suolet.fi

Rahastonhoitaja

Antti Paana
rahastonhoitaja@suolet.fi

Jäsenvastaava

Katariina Velling
jasenvastaava@suolet.fi

Tapahtumavastaava

Mari Rimpinen
tapahtumavastaava@suolet.fi

Pr-vastaava

Susanna Häkkä
prv@suolet.fi

Koiratoimikunta

Mari Ruuhonen
koiraharrastetoimikunta@suolet.fi

Juhlatoimikunta

Katariina Velling
juhlatoimikunta@suolet.fi

IT-toimikunta

Patrik Andersin
it@suolet.fi

Tekstiilitoimikunta

Sanna Engström
tekstiilit@suolet.fi

Vapaa-ajan toimikunta

Niko Nurmi
liikuntatoimikunta@suolet.fi

Lehtitoimikunta

Kaisa Savolainen
toimitus@suolet.fi

Huonevastaava

Eeva Niemi
huonevastaava@suolet.fi

Tutorvastaava

Nea Nurmi
tutorvastaava@suolet.fi

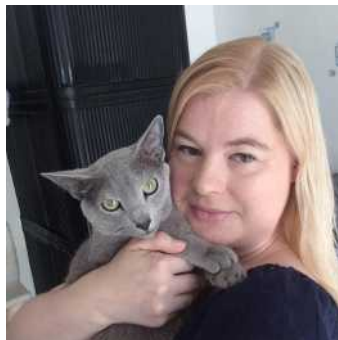
Sisällysluettelo

Päätoimittajalta.....	3
Puheenjohtajalta.....	4
Uudet toimihenkilöt.....	5
Uudet fuksit esittäytyy.....	6
Match Show.....	12
Kesävaihto Saksassa.....	14
Klinikkaharjoittelussa Drakulan naapurissa.....	18
Ponipimpot Englannissa.....	22
Villieläimiä Afrikassa.....	24
ASF & bioturvallisuus tiloilla	29
Kissojen käytösongelmista.....	32

Päätoimittajalta

Syyslukukausi alkaa olemaan kiireisimmässä vaiheessa. Tenttejä on tenttien perään ja nukkuakin pitäisi jossain välissä. Voisi toki auttaa asiaa jos ei olisi kaikkia viikonloppuja menossa jossain muun elämän kanssa, mutta periksi ei anneta!

Kakkosvuoden syksy on tuonut mukanaan verisuonia, hermoja, paaaljon paljon erilaisia bakteereita ja viruksia, aistielimiä, sikoja, kanoja, eläinten käyttäytymistä ja kaikenlaisia rehuja! Munabingo ja kasvien tunnistukset on onneksi jo läpäisty, mutta lukemista riittää kyllä vielä vaikka muille jakaa. Muut ovat lisäksi tuskailleet immunologian ja fysiologian kanssa, mutta minun ei onneksi tarvitse niitä enää tehdä uusiksi kun olen niitä aikaisemmassa tutkinnossa opiskellut sen verran paljon.

Lisäksi oman haasteensa vapaa-ajan käytölle on tuonut myös 3 kertaa viikossa olevat tanssitunnit! Bachata, kizomba ja salsa ovat pitäneet huolen siitä että lukemisen ja tietokoneella istumisen lisäksi tulee myös liikuttua välillä. Sitä kautta olen myös tutustunut moniin paikallisiin ihmisiin ja oppinut paljon lisää viroa, vaikka opetus tunneilla tapahtuukin pääasiassa englanniksi.

Myös kissatuomariopintoni ovat edenneet siihen vaiheeseen että maaliskuussa olisi tarkoitus tehdä ensimmäinen tutkinto kun anatomiasta on ensin päästy eroon.

Viime kesän vietin Tartossa kasvattaen kissanpentuja, mutta ensi kesälle pitäisi löytää tuotantoeläimiin liittyvä harjoittelupaikka ja paikan kyseleminen on aloitettava jo nyt ennen kuin kaikki paikat ovat varattuja!

Iloista syksyä ja joulun odotusta kaikille!

Kaisa

Ascaris Lumbricoides on Suolet ry:n jäsenlehti, joka ilmestyy joului- ja toukokuussa. Seuraavan lehden deadline on marraskuussa.

Vinkkaa juttuideasta: toimitus@suolet.fi

Materiaali:

teksti .doc, .docx tai .odt-muodossa

kuvat erillään .jpg tai .png muodossa

Kannen kuva Candice Buck

Puheenjohtajalta

Puheenjohtajan viimeinen tervehdys

Talvi on täällä ja näin ollen myös syyslukukausi ja 2017 hallituskausi on pikkuhiljaa viety loppuun. Antoisa vuosi takana monen yritysvierailun, edustustehtävän ja koulutusten merkeissä, suuri kiitos näistä meitä tukeneille yrityksille.

Otsikon sanoin, on aika kiittää jäsenistöä siitä että olen saanut kunnian edustaa suolinkaisia maailmalla kaksi vuotta puheenjohtajanne. Olen erittäin kiitollinen ajasta ja siitä että tämä loppuu. On ollut kaikin puolin opettavaista, kasvattavaa ja antoisaa, mutta myös tuonut mukanaan muutaman harmaan hiuksen. Kaikkein tärkeintä mitä minä olen oppinut on se että jäsenet, te rakkaat suolinkaiset, te teette järjestön. Teidän kautta kehitymme, laajennamme kuuluvuuttamme ja paranamme tapojamme. Olkaa aktiivisia ja muistakaa kolleganne, he voivat olla se päivystysyön pelastus tai stressin täyteen viikon lieventäjät.

Elämässä sattuu ja tapahtuu, mutta tärkein asia mitä meillä on, on aika ja ihmiset. Kurssit ja tentit tulee ja menee ja tieto kehittyy ajan kanssa. Mutta se joka on meille tärkeintä on ne ihmis-kontaktit ja arvokkainta mitä voit muille antaa on aikasi.

Ole positiivinen, eteenpäin katsova, haasteita murtava ja kaikkein tärkeintä, muista ottaa kaikki irti opiskelujasta. Naurakaa, itkekää ja lukekaa yhdessä. Nämä ovat ne muistot mitkä otat mukaasi, eikä kananmunan kuoren paksuudet tai Hetman - torihevosien historia.

Kiitos ja kumarrus, hyvää joulua ja uutta vuotta 2018!

Teidän puheenjohtaja kausina 2016 ja 2017,
Jannica Lindstedt

Uudet toimihenkilöt

Kiitos kaikille Suolten syyskokoukseen osallistuneille!
Syyskokouksessa on uusi hallitus ja toimikuntavastaavat valittu, suuresti vielä onnea valituille!

Puheenjohtaja: Elma Reinikka

Hallituksen jäsenet:

Aino Uusitalo
Johanna Isoranta
Olli Heino
Heidi Granholm
Patrik Lehtinen
Susanna Häkkä

Toimikuntavastaavat:

Liikunta ja vapaa-ajan toimikunnan vastaava: Claudia Casagrande
Koiratoimikunnan vastaava: Mari Ruuhonen
Tuutortoimikunnan vastaava: Emmilotta Vehviläinen
Huone vastaava: Katariina Velling
Vaate-toimikunnan vastaava: Jannica Lindstedt
IT toimikunta: Eveliina Piironen
Juhlatoimikunnan vastaava: Nea Nurmi
Lehti vastaava: Kaisa Savolainen

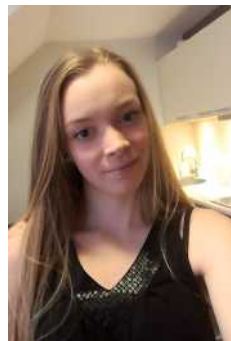
Uusi hallitus aloittaa
hommansa vuosivaihteessa ja
päättää keskenään omat
tehtävänsä ajoissa ennen tätä.

Uudet fuksit esittäytyy

1. **Kuka olet ja mistä tulet?**
2. **Oliiko sinulla elämää ennen Tartton tuloa? Millaista?**
3. **Miksi juuri Tartto?**
4. **Mitä puuhaat vapaa-ajallasi?**
5. **Mikä parasiiitti olisit?**

1. **Aino Uusitalo** ja tulen Raumalta.
2. Vietin lukion jälkeen pari välivuotta työskennellen Suomessa ja Belgiassa.
3. Koska olen aina halunnut olla eläinlääkäri ja kuullut Tarttosta hyvää niin siksi päätin toteuttaa unelmani tätä kautta.
4. Suomessa kaikki vapaa-aika meni hevosten parissa, Tarttossa vapaa-aika kuluu ystävien seurassa.
5. Olisin kirppu.

1. **Olli Heino**, Helsinki
2. Kyllä oli ja hienoa elämää olikin!
3. Eihän tähän ole kuin yksi vastaus ;) Kansainvälinen ilmapiiri houkutteli.
4. Opiskelen
5. Enterobius vermicularis

1. Olen **Wilma Vuontela**, pääosin Mäntsälästä
2. Ennen Tarttoon tuloa vietin useahkon välivuoden asuen, reissailen ja töitä tehden ympäri Suomea ja maailmaa.
3. Tartto siksi, että haluan eläinlääkäriksi ja Suomessa tämä tuskin tulisi tapahtumaan. Kaupunkina pidän myös enemmän kuin Helsingistä.
4. Vapaa-ajalla käyn salilla, lueskelen kirjoja ja katson sarjoja, talvella lumilautailua mahdollisuuksien mukaan.
5. Jos olisin parasiiitti, olisin joku pikkukirppu. Tai Cymothoa exigua, mut hyi

1. Olen **Hanna Salmela**, kotoisin Haukiputaalta.
2. Jonkinlaista elämää on havaittu vaihtelevasti vuosien varrella. Viimeisimpänä tapahtumapaikkana toimi Helsinki, jossa uurastin toimistorottana ja kolusin metsiä joko koiraa ulkoiluttaen, suunnistusrasteja etsien tai issikoilla ratsastaen.
3. Tartto vaikutti hyvältä vaihtoehdolta, koska en halunnut jäädä Helsinkiin asumaan.
4. Käyn roller derby -kursseilla pari kertaa viikossa ja yritän muistaa ulkoilla silloin kun en lue tai tuijota Netflixiä.
5. Toxoplasma gondii.

1. **Jutta Kujala**, Helsingistä.
2. Oli elämää, treenaamista, töitä ja reissaamista.
3. Tartto, koska lähellä.
4. Urheilen, luen, näen kavereita.
5. Täi.

1. **Johanna Isoranta** Nokialta
2. Valmistuin keväällä lukiosta.
3. Pitkäaikaisen unelman tavoittelussa Tartto oli yksi vaihtoehtoista ja kaupunki itsessään kiinnosti kovasti.
4. Käyn ratsastamassa, salilla ja lenkillä.
5. Toxoplasma gondii

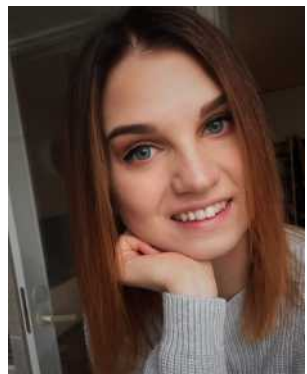

2. Ennen Tarttoon tuloa minulla oli elämä, johon kuului eläimiä, paljon kavereita ja töitä Hööksillä. Ratsastus ja hevoset määrittäneet päivien aikataulua aika ison osan elämästä.
3. Halusin Tarttoon jo lukion jälkeen, pari välivuotta vahvasti ajatusta :)
4. Nyt just tuntuu, että ei ole vapaa-aikaa. Nukkuminen varmaan lemppari harrastus nykyään!
5. Täi

1. Olen **Oona Jaatinen** ja tulen Helsingistä.
2. Elämäni oli päivittäistä eloonjäämiskamppailua getossa.
3. En jaksanut enää hukata vuosia pyristellen Suomen pääsykoerumban kanssa.
4. Treenaan ja syön hyvin. Uni on myös paras. Ja ystävät.
5. Syyhyponkki

1. **Mona Toikka**, Tampereelta
2. Oli! Vietin viime vuoden opiskeluiden takia Vaasassa ja elämäni kuuluu kaikkea ympäriinsä reissaamisen ja opiskelijabileiden väliltä.
3. Rehillisesti? Koska alunperin äitini laittoi itämääni idean Tarttoon hakemisesta. Mutta myös koska Tartto on lähellä Suomea ja tiesin, että Helsingin eläinlääkikseen pääsy on vaikeaa.
4. Tällä hetkellä vapaa-aika kuluu vielä hyvin pitkälti palloiluun ja arjen hakemiseen Tartossa. Reissaan vapaa-ajallani myös paljon Suomeen.
5. Malariaaloinen

1. Olen **Emma Valtola** ja kotoisin Kuopiosta.
2. Ennen Tarttoon tuloa opiskelin biolääketiedettä Itä-Suomen yliopistossa Kuopiossa.
3. Olen kuullut paljon positiivista palautetta muilta Tarttossa opiskelleilta, joten päätin myös itse hakea.
4. Olen aina ratsastanut, joten vapaa-aikani on Suomessa suurelta osin kulunut heppojen parissa. Hepat tosin ovat vielä toistaiseksi kotona Kuopiossa.
5. Kirppu

1. Moikka! Oon **Noora Viinikainen** Tampereelta
2. Ei ollu elämää ennen tänne pääsyä.. Viitsi vitsi, oli mulla. Elämään sisälty hevonen ja kotona homehtuminen, joskus pyörähdin ulkona
3. Rehellisesti, en ois päässy muualle
4. Katso kohta 2
5. Olisin ulkokissan kirppu, niin pääsisin kissan mukana näkee maailmaa ja kiipeen puihin

1. Moro! Nimi on **Emilia Välipakka** ja ikää mittarissa 21 vuotta. Olen kotoisin paikasta, jossa syöriään mustamakkaraa pipa päässä rotvalliin reunalla.
2. Välivuoden aikana työskentelin sekä maatilalla että hautausmaalla. Muutoin elämäni kuuluivat kuusihenkinen kissalauma, pääsykoeurakka ja kuntosalii. Toisinaan minut löysi metsästä eräjormaillemasta.
3. Olen kuullut paljon hyvää tästä kaupungista, joten päätin mennä "carpe diem"-periaatteella haaveeni perässä ulkomaille.
4. Käyn salilla, lenkkeilen ja seikkailen teillä tuntemattomilla.
5. Aniskääpä

1. Moikka! Olen **Annastiina Turunen** Kuopiosta.
2. Opiskelin aiemmin maantiedettä ja valmistuin maantieteilijäksi keväällä sivuaineina biologia ja ympäristöoikeus. Minulla on kaksi koiraa ja jättipupu.
3. Tartosta kuulin tutuiltani ja päätin hakea vielä unelma-ammattiin. Olen aina halunnut asua muuallakin kuin Suomessa, joten Tarto kuulosti hyvältä vaihtoehdolta.
4. Tykkään lenkkeilystä, lukemisesta ja olen mukana löytökoiratoiminnassa ja sen myötä olen päässyt mukaan Bosniaan auttamaan. Bosniassa olen saanut ja joutunut näkemään rankkoja kohtaloita, ja siellä vahvistui haluni tälle alalle.
- 5.

1. Olen **Ninni Autio** ja kotoisin Vantaalta.
2. Lukion jälkeen työskentelin pari vuotta vartijana ja järjestyksenvalvojana, kun mietin mitä haluaisin opiskella. Samalla kisasin ratsastuksessa.
3. Tietenkin läheinen sijainti vaikutti päätökseen ja olin kuullut kaupungista sekä yliopistosta paljon positiivisia kokemuksia.
4. Pääasiassa vapaa-aika kuluu tallilla oman hevosen parissa ja salilla.
5. Lapamato.

Haloo suomalainen!

This is my first article in a Finnish newspaper. Firstly, I want to say sorry for not writing in Finnish, but I'm not able to speak Finnish yet. ;)

Today I want to tell you about a German guy ending up studying veterinary medicine in Tartu, Estonia. So let's start firstly with a few words about my background.

I'm **Adrian Haussmann** or Aatu, as my Finnish classmates (there are exclusively Finns) call me. As I mentioned before I originally come from Germany and grew up at a small farm near Frankfurt as a son of two veterinarians.

After school I just wanted to do something completely different than my parents and I decided to study something which is not related to medicine at all – physics. Yeah, I studied nearly six years of physics in Munich until I got my Master's degree. However, during my physics studies I found my passion for

animals (especially for large animals) by working on my parents' farm. Therefore I decided to start studying veterinary medicine in Munich at the same time. Unfortunately, after 1,5 years I was forced to drop my veterinary studies since on the one hand, two studies and working was too ambitious and did not work out in the long run, and on the other hand my parents wouldn't have paid me anymore if I dropped my physics studies – very depressing. So I finished my studies and found a stipend for veterinary medicine.

And how I ended up studying in Tartu? Well, the GPA-threshold for the permission to get into medicine studies increased by such an amount that my GPA was insufficient. In this case Germans usually go studying abroad in Hungary. Fortunately, a friend in my physics studies from Latvia recommended me to apply here in Tartu, where also an international DVM program is offered. An important point to mention here is that I actually expected an international study group and now I found myself in a group with 99% Finns.

Now I am kind of privileged about at least partly comparing the two veterinary studies in Germany and Estonia. At first one needs to mention that Eesti Maaülikool fails miserably in terms of aesthetics, whereas the Ludwig-Maximilians-

Gate to the veterinary school of LMU, 100 years ago and today

Universität in Munich is one of the most beautiful universities in Germany – a bitter loss for myself.

The largest difference is the number of students: compared to Germany, where we were 300 students in one semester, the groups sizes here are really familial with 30 students, meaning that the teachers here really know you. This is even more true if you are not Finnish. In addition, in Germany many lecture rooms had not enough seats to accommodate every student, so sometimes you were forced to leave the lecture because of fire safety reasons.

Although the relationship between student and teacher here in Tartu is closer, which I really appreciate, the lecturers in Germany often explained difficult subjects better and in much more detail. They also pointed out more the important structures in aspects of the later profession. The relationship was much worse since the lectures were given by the professors and the practical courses were given by Post-docs.

Of course also the study plan differs slightly although the focus is the same in the first semesters: anatomy and chemistry, later also physiology, whereby there are four semester of anatomy.

One nice opportunity in Germany is of course the absence of the African Swine Fever (ASF), which enabled us to visit breeding and fattening pig farms. Unfortunately I can hardly conclude whether the education here or in Germany is more practical orientated in the first two years since there is a pretty low animal contact in both university. As you can see in figure 2, we had also obligatory practical trainings in our studies.

But eventually I do not actually mind where I am studying, as long as I am able to study vetmed and work with animals at all!

Thanks to Heidi Granholm for helping writing this article.

*Upper picture on the right:
We all started anatomy the same way :D*

*Lower picture on the right:
Due to absence of ASF, we were able to visit pig farms in Germany*

Match Show 6.5.2017

teksti Mari Rimpinen

Suolet ry järjesti jokavuotisen Match shownsa koulumme nurmikentällä. Tänä vuonna ajankohdaksi otimme lauantain 6.5. Sää suosi taaskin kaikkia osallistujia ja pilvet saapuivat taivaalle vasta BIS kehän jälkeen!

Mikä on Match Show eli “mätsärit”? Mätsärit ovat leikkimielisiä näyttelyitä missä koirat kulkevat kehässä tuomarin arvioiden koiran ulkonäköä ja yhteistyötä ohjaajan kanssa. Näyttelyistä poiketen koirakot saapuvat kehään pareittain ja tuomari ei anna koiralle arviota vaan ainoastaan joko sinisen tai punaisen nauhan. Punaisen nauhan saaneet koirakot ovat miellyttäneet tuomaria enemmän kuin sinisen nauhan saaneet. Lopuksi kaikki sinisen nauhan saaneet koirakot tulevat yhdessä kehään

ja heistä sijoitetaan parhaat neljä ja samoin punaisen nauhan saaneet. Molemmista ensimmäiseksi sijoittuneet koirakot tulevat vielä kilpailemaan Best In Show (BIS) - luokassa, missä palkitaan koko tapahtuman 4 parasta koirakkoa.

Omissa mätsäreissämme näimme perusluokat: suuret ja pienet rotukoirat, pennut, veteraanit (yli 8-vuotiaat koirat) ja sekarotuiset koirat. Lisäluokkina: lapsi ja koira, juniorhandler (12-18 vuotiaat ohjaajat), mies ja koira, ja vielä parikilpailu, missä samalla ohjaajalla on kaksi joko samaa rotua olevaa tai eritotuista koiraa samaan aikaan kehässä.

Osallistujia saimme mätsäreille taas kerran noin 70 koirakkoa suuressa

rotukirjossa. Suurin osallistujamäärä oli tänäkin vuonna suurten rotukoirien luokassa, mutta muissakin luokissa riitti osallistujia. Erikoisluokista saimme yllätykselliset 9 osallistujaa mies ja koira-luokkaan. Parikilpailussakin näimme ennätysmäärän osallistujia eri kokoisissa ja -näköisissä yhdistelmissä.

Sponsoreita tapahtumallemme saimme tänä vuonna Nutrolinin sekä Berran, jotka täydensivät palkintojamme lelujen ja namien lisänä. Lapsi ja koira - ja Junior handler - voittajille oli vielä luvassa karkkia handlerien hienosta työstä kehässä.

Tuomareinamme tänä vuonna tuntematonta valloittamassa olivat Kaisa Savolainen, Evie Rekola ja Patrik Lehtinen ja heidän uhreina apureinaan sihteerin tehtävissä toimivat Jannica Lindstedt, Kia Pekkonen ja Sara Virtanen! Arviointi sujui oikein mallikkaasti vaikkei tämä homma ollutkaan kellekään ennestään tuttua ja otteet tuntuivat oikein ammattimaisilta, mistä saimmekin taas kerran kiitosta osallistujilta!

Best In Show voittajat tällä kertaa olivat:
Faaraokoira Suvi
Berninpaimenkoira Steffi
Basenji Sabine
Sekarotuinen Cassandra

Kesävaihto Saksassa

Vietin kesän 2017 Hannoverissa Saksassa yliopistollista klinikkaharjoittelua tehden. Lensin Saksaan juhannuksena ja sieltä takaisin Tarttoon syyskuuksi, kun uusi lukukausi alkoi. Kesä meni todella nopeasti, sillä minulla oli paljon tekemistä, uusia kavereita ja ehdin myös matkustellakin viikonloppuisin!

Stiftung Tierärztliche Hochschule
Hannover (TiHo)
University of Veterinary
Medicine Hanover
Bünteweg 2, 30559 Hannover,
Saksa
www.tiho-hannover.de

Hain alunperin Saksaan sillä ehdolla, että saisin englanninkielistä opetusta. Lähetin yliopiston Erasmus-koordinaattorille sähköpostia syksyllä 2016, jossa kyselin mahdollisuutta suorittaa sekä pieneläin- että suur-eläinklinikka viikkoja. Vastauksen saatuaani, että minulle olisi paikka (10 viikkoa!!) olin yhteydessä meidän Erasmus-koordinaattoriin, Karoli Köiviin, jonka avustuksella tein dreamapply nettisivustolla Erasmus hakemuksen. Kun hakemus oli tehty ja vaadittavat paperit käyty hake-massa meidän opettajilta allekirjoi-tettavaksi jäin odottamaan vastausta Saksan päästä. Itselläni oli niin hyvä tilanne, että tiesin jo ennen hakemista, että minulla on paikka, joten ei tarvinnut paljon jännittää.

Jännitin silti hieman, sillä sähkö-

postoja tuli koko kevään aikana vain yksi, jossa ilmoitettiin että minulle ei ole löytynyt asuinpaikkaa. Kun toukokuuhun mennessä ei ollut kuullut muuta kyselin asian tiimoilta hieman ja sain vastauksen muutaman viikon päästä, että minulle on saatu huone guest housesta. Vuokrakin oli kohutuullinen, eikä tarvinnut enää jännittää!

Talo sijaitsi kampuksella, siellä oli kolme huonetta ja kaksi vessaa. Yhteinen keittiö sekä yhteinen suihku. Alkukesästä asuin Thaimaalaisien tyttöjen kanssa, jotka tekivät harjoittelua virologian laitoksella. Sitten sinne muutti Unkarilaisia tyttöjä ja loppukesästä Espanjalaisia. Huomasin aika pian tuloni jälkeen, että yliopisto on todella iso ja vaihto-oppilaita oli reippaasti yli 20 kerralla! Sain paljon uusia kavereita sekä kämppiksistä, muista vaihto-oppilaita että saksalaisia opiskelijoita.

Koska minä tein kesän aikana 4 pieneläinviikkoa, 4 hevosviikkoa ja 2 pienmärehittäjäviikkoa, oli pakkaamista aika paljon ja lensin vain yhden 21kg matkalaukun kanssa. Piti miettiä mitä tarvitsen ja mitä en tarvitse, mitä voin ostaa paikanpäältä ja mitä voin mahdollisesti heittää roskeen vaihdon jälkeen, jotta tuliaisille olisi tilaa. Minulla oli paljon kytköksiä Hannoveriin jo ennen sinne menoa IVSA-järjestön kautta. Lähetin kavereilleni viestejä mitä yliopisto tarjoaa ja mitä itse pitää ottaa mukaan. TiHo tarjosi klinikka-vaatteet muttei kenkiä, essun navettaan muttei haalaria eikä kumisaappaita. Pakkasinkin siinä mukaani stetarit, kuumemittarin, sakset, kyniä ja tusseja, taskuun mahtuvan vihon (elintärkeä!!), rannekellon, tilakäynnille haalarin, turvakärjelliset kumi-saappaat ja ratsastuskengät hevosklinikkaa varten sekä tietenkin

läppäriin harjoittelupäiväkirjaa ja case reporttien tekoa varten. Otin myös muutaman kirjan mukaan, mutta huomasi siellä ollessa että käytin niistä vain Minivet guide -kirjaa. Muut tarvitsemani tie-dot etsin internetistä. Pakkasinkin myös lenkkeilyvaatteet ja muutamat siistimmät farkut ja mekon illanviettoa ajatellen. Nillekin tuli kesän aikana käyttöä!

Erasmus-vaihdon rahoitus on helppo, sillä kun paikan saa niin rahoitus tulee suoraan tilille ennen matkalle lähtöä. Ensin saa 70% rahasta, ja kun on suorittanut hyväksytysti harjoittelun tulee loput 30% tilille. Harjoittelu on suoritettu kun vaadittavat paperit on hyväksytetty meidän yliopistolla, eli todistus vaihdon suorituksesta, harjoittelupäiväkirja sekä case report. Riippuen mihin maahan hakee on valmiiksi määrätty kuukausiraha joka löytyy koulun nettisivuilta. Minulla oli Erasmusraha sekä Kelan opinto- ja asuntotuki ja opintolaina rahoituksena. Saksa on sen verran halpa maa asua, että rahat riittivät hyvin!

Kun saavuin Saksaan ensimmäisenä arkipäivänä menin Erasmus-toimistolle. Allekirjoitin muutaman paperin ja he antoivat minulle kirjakuoren missä oli muunmuassa kaupungin kartta, tietoa koulusta ja metroaika-

taulut. Sitten suuntasin pieneläinsairaalaan ja sain ohjeeksi sanoa kassalla, että olen uusi vaihto-oppilas. Minut tultiin sieltä hakemaan ja näytettiin missä vaihtaa vaatteet sekä sain heti uusia kavereita. Kesä alkoi siis hyvin!

Pieneläinklinikalla oli kaksi opiskelijoiden vastuueläinlääkärinä, jotka molemmat olivat erittäin avuliaita, vaikka toinen heistä oli hieman pelottava. Hevosklinikalle meno oli helpompaa sillä neljässä viikossa olin jo sieltä saanut tuttavuuksia ja ehtinyt kerran käymään esittelykiertoksella klinikan läpi ennen harjoittelun alkamista. Siellä oli yksi vastuueläinlääkäri, joka oli erittäin mukava, ja jonka kanssa tein kaksi viikkoa töitä. Kun kesän loputtua menin pienmärehtijäklinikalle, oli kaikki opiskelijat jo kesälomilla joten meitä oli vain kaksi vaihto-oppilasta enää eläinlääkäreiden riesana. Siellä minulle ei kahden viikon aikana selvinnyt kuka on vastuueläinlääkäri mutta ystäväystyini yhden tohtoriopiskelijan kanssa joka auttoi minua.

Kesä ei kuitenkaan sujunut kummallakaan kipeästi. Tulin kipeäksi heinä-kuussa ja

flunssa lopulta paheni jälki-taudiksi. Heräsin maanantai aamuna ilman ääntä kuumeisena. Kävelin Erasmuskoordinaattorin konttoriin, sillä en pystynyt soittamaan itselleni lääkäriä ilman ääntä. He varasivat minulle ajan, varmistaen että en joudu maksamaan käynnistä mitään, sillä minulla on Eurooppalainen sairaanhoitokortti. Poskiontelon ja kurkunpään tulehdus, 14 päivän antibiootti ja yhden viikon sairausloma. Vein heti sairauslomatodistuksen klinikalle, ja homma oli selvä. Vuodelepo. Palautin myös sairauslomatodistuksen meidän koululle, sillä tietenkin minulla ei ollut siltä viikolta harjoittelupäiväkirjan merkintöjä.

Viikonloput oli kaikki vapaat ja yöpäivystyksiä ei tarvinnut tehdä jos ei halunnut. Pieneläinsairaalaan en yövuoroja tehnyt vaikka välillä jäin omasta tahdosta ylitöihin. Hevossaaralassa pyysin tehdä yö- sekä viikonloppu vuoroja sillä minulta jäi yksi viikko välistä sairastelun vuoksi. Suosittelemme niitä tekemään, sillä silloin siellä on vähemmän ihmisiä, niin opiskelijoita kuin eläinlääkäreitä, ja saa paljon enemmän tehdä itse sekä ehtii jutella eläinlääkärin kanssa aivan

eri tavalla potilaista.

Toinen harmillinen asia mitä minulle kävi, oli että talossa missä asuin tuli kesän aikana homeongelma. Jouduin muuttamaan muutama viikko ennen lähtöäni sieltä pois, sillä minulle tuli allergisia oireita. Erasmus koordinaattoreilla oli kädet sidottu, heillä ei ollut tarjota minulle toista huonetta. Onneksi ystäväni kysyi pienmärehiti-jätkälinikalta voinko muuttaa opiskelijoille rakennettuun asuntoon muutamaksi viikoksi. Sain sinne vielä saman päivän aikana avaimet ja kämpä oli paljon hienompi kuin osasin odottaa naves-tan yläkerrasta. Vastaremontoitu ja erittäin siisti! Allergiaoireet alkoivat hiljalleen helpottaa ja sain vähän alennusta vuokrasta homeongelman takia. Kysyin kämppikiltäni, ja sain kuulla että yliopisto oli aloittanut homeenvastaisen maalausprojektin vanhassa huoneessani.

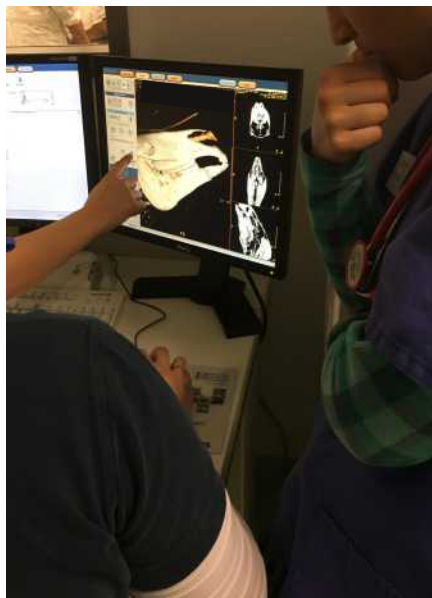

Kaikenkaikkiaan olen erittäin tyytyväinen, että lähdin juuri Hannoveriin vaihtoon. Yliopisto on iso, varakas sekä moderni. Opin ja näin paljon uutta, sekä sain tehdä paljon itsenäisesti eläinten parissa. Ystäväystyyn niin minua ohjanneiden eläinlääkäreiden kanssa, että oppilaiden kanssa. Ilmapiiri klinikoilla oli mielestäni mukava. Jos osaisin saksaa paremmin, olisin saanut vaihdosta enemmän irti, mutta englannin kielellä pärjäsikin kuitenkin hyvin. Sekä pieneläin- että hevoklinikoilla oli luentoja ja praksoja opiskelijoille jotka melkein kaikki oli saksan kielellä, minun ei tarvinnut osallistua kaikkiin sillä en olisi ymmärtänyt niistä tarpeeksi. Minulta jäi suorittamatta pieneläinviikkoja, koska en puhu saksaa. Sain tehdä maksimissaan 4 viikkoa per klinkka englanninkielisenä. Saksaa puhuvana opiskelijana saa viikkoja enemmän jos haluaa.

Vielä haluaisin uudestaan lähteä Erasmus-vaihtoon ennen valmistumista, sillä meillähän on 24 Erasmus vaihtokuukauttu per oppilas!

Tsemppiä kaikille vaihtoon hakijoille!

Karoliina Rissanen VM5

Klinikkaharjoittelussa Drakulan naapurissa

teksti ja kuvat Minna Latva-Somppi

Kesäkuussa vaihtui kotimaan koleus Romanian helteisiin. Romaniaa kuvataan itä-Euroopan kauneimmaksi - ihan syystä.

KAMPUS TUOKSUU KUKILTA

Halusin lähteä harjoitteluun vähän kauemmaksi, olihan Helsinki tuttu jo vanhoista opinnoista. Kohteeksi valikoitui lopulta Romania ja Cluj Napocan maatalous-ja eläinlääketieteellinen yliopisto (Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj-Napoca), joka sijaitsee Transilvanian maakunnassa. Reilulla 350 000 asukkaallaan Cluj on Romanian toiseksi suurin kaupunki. Niin yliopisto kuin koko kaupunki on kansainvälinen ja eläinlääketiedettä opetetaan peräti kolmella kielellä: romaniaksi, englanniksi ja ranskaksi.

Kämpä löytyi yhdestä monista Hasdeun alueen asuntoloista, ihan läheltä vihreää maatalousyliopiston kampusta. Vaihtareille oli varattu kokonainen kerros erästä talosta. Huoneeni jaoin ranskalaisen,

lopputyötään kirjoittavan tytön kanssa. Takapihalla oli kokonainen pieni katu täynnä edullisia baareja ja ravintoloita. Monet vaihtarinaapureistani olivat eläinlääkiksessä. Harmi vain, että alkoi tenttiaika.

Opetussairaala oli jaettu pieneläin, ja hevos- ja tuotantoeläinsairaalaan. Pieneläinsairaala oli käytännössä suuri käytävä, jonka toisessa päässä oli suurin osa tiedekunnan opetustiloista. Käytävän toisessa päässä oli ovia erilaisiin vastaanottotiloihin, ”osastoihin” joissa oli myös aina luentosali. Kooltaan sairaala vastasi varmasti Emün klinikkaa. Potilaat tulivat joko käytävän toisesta päästä, tai sitten osastojen monista sivuovista. Jos minä olin yksityksissä, niin olivat potilaatkin. Ainoastaan ensiapuosasto muistutti tavallista klinikkaa. Laskutus sujui käteisellä ja ajanvaraus tehtiin vanhan aikaiseen paperikalenteriin. Ainoastaan leikkaussaleilla oli oma google tiedosto. Kesän aikana tulikin ikävä klinikkaohjelmia.

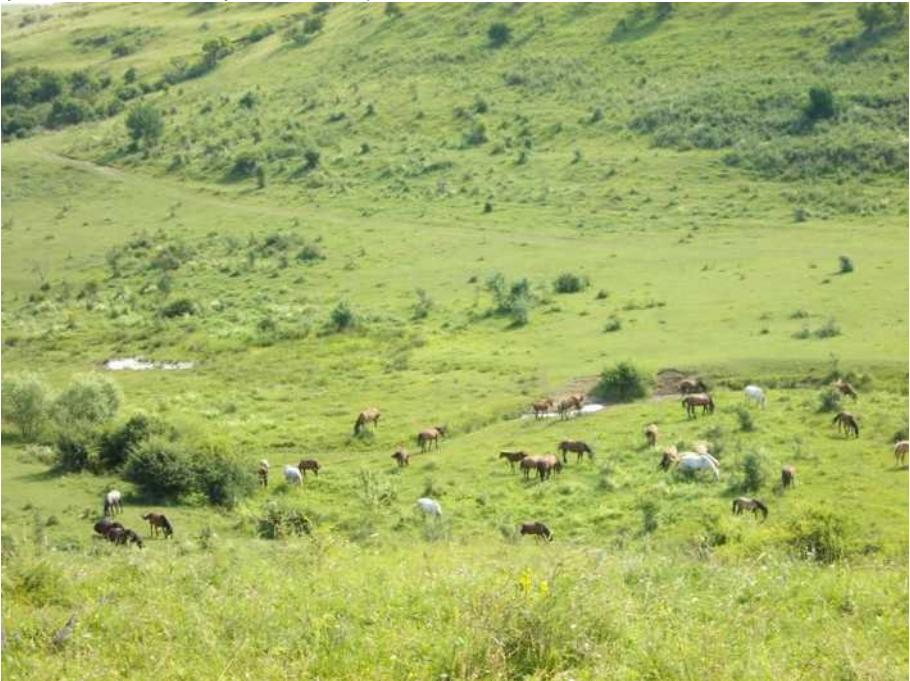
Suurin ero oli, ettei sairaassa ollut hoitajia, vaan opiskelijat tekivät käytännössä kaiken laskutuksesta ajanvaraukseen ja anestesia-avon- taan. Toisaalta oli myös mistä ottaa, sillä pelkästään romanilaisia opiskelijoita aloitti 180. Klinikalla oli mahdollista olla vapaaehtoisena opintojen alusta lähtien. Leikkaus- salissa saattoikin törmätä opiskeli- jaan miltä vuosikurssilta tahansa.

JOHDATUS LATINALAISEEN KAAOKSEEN

Koska avustajia ei ollut, niin minulle jäi tunne, että eläinlääkäreillä ja opiskelijoilla oli melko hyvä suhde. Opiskelijat olivat erittäin tehokkaita ja oma-aloitteisia. Sairaalassa tehtiin vaativiakin leikkauksia jopa löytö- koirille. Kesäkuun alussa oli israeli- lainen kirurgian diplomaatti teke- mässä ortopedian konsultaatioita. Leikkaussalien eteistilassa, melko pienessä huoneessa (joka yleensä pitäisi olla ns. puhdas tila) oli

pahimmillaan viisi koira- omista- jineen odottamassa nukuttamista röntgeniä varten. Kerran nukkuivat marsu ja terrieri samalla pöydällä. Tähän vielä lisäksi kaikki opiskelijat, jotka kävivät kyselemässä allekirjoi- tuksia harjoittelupäiväkirjoihin, joten hulina oli melkoinen.

Juhannusviikolla alkoi tentti- aika, yksi monista. Hälinä klinikan pitkällä käytävällä hiljeni opiskeli- joiden ja opettajien ajan mennessä kokeisiin. Tenttejä oli suullisesti ja kirjallisesti. Eräänä päivänä oli gynekologian tentti lisääntymis- tieteiden salissa, ja pöydälle oli tuotu erilaisia poi'itus välineitä ja lehmän kohtu. Samaan aikaan kun opiskelijat istuivat hiljaa tenttipapereiden kans- sa, tuotiin tammoja tiineystarkastuk- seen salin pilttuuseen. Hevospro- fessori varmisti vielä ”yleisöltä” kuuluivatko he varmasti tarkastusten tuloksen. Harjoittelun kannalta kli- nikka oli hieman kaoottinen, koska ajanvarausysteemi toimi kynällä ja

paperilla. Minulla ei ollut aikatauluja, vaan sain vaihtarina valita missä olin. Eniten olin lisääntymistieteiden, sisätautien ja ensiapuosastoilla.

Varsinkin lisääntymistiede osoittautui mielenkiitoiseksi. Koulun gynekologian opettaja oli vaihtanut lehmät koiranäyttelyihin ja saavuttanut bassetteillaan menestystä jopa koiranäyttelyiden Mekassa Cruftissa. Vaikka vastaanottohuoneessa oli välillä varsinainen kennelkerho, riitti tohtorilla aina aikaa selittää opiskelijalle. Koiraharrastajat osoittautuivat kielitaitoiseksi ja näyttelyissä käytiin Amerikassa asti. Eräs kissanomistaja oli ammatiltaan arkeologi, ja opin että muinaisessa Egyptissä oli Minna-niminen pyhimys. Eräänä päivänä kuulin sian kiljuntaa ulkoa. Paria nuorta imisää vietiin steriloitavaksi lisääntymistieteiden luentosaliiin. Kerran oli salissa myös vuohi ja kyselin sitä hoitaneelta vanhalta naiseläinlääkäriltä mahdollisesta diagnoosista. Muutaman tunnin kuluttua olin viemässä potilasta sisätautien vastaanotolle, kun ovi aukesi. ” Ei ollut tiine ” totesi samainen eläinlääkäri minulle.

Varsinaiseen harjoitteluuni eivät kuuluneet hevoset, mutta

koulun heppalekurit olivat mukavia ja aina kun oli jotain, sai mennä katsomaan. Siispä pääsin näkemään mahalaukun tähytystä, tiineyso- ultrauksia ja erilaisia ortopedisiä leikkauksia. Myös kovasti odottamani ähkyleikkaus tuli.

JUNA KULKEE HITAASTI

Alkukesästä osallistuin myös Transilvanian exotic and wild life -tapahtumaan, joka oli tarkoitettu vastavalmistuneille eläinlääkäreille. Luennoitsijat olivat hyviä ja pääsin seuraamaan myös tapahtuman käytännön työpajoja. Viikonloppuun kuului myös vierailu entiseen suola-kaivokseen Turdaan ja tietenkin biletystä ranskalaisten luennoitsijoiden näyttäessä mallia.

Iltaisin oli minulla tapana mennä keskuspuistoon kävelemään ja syömään jäätelöä, sillä asuntolassa oli aika autiota paria naapuria lukuun ottamatta. Eräänä sunnuntaina lähdin hevosvaellukselle Terramontklubin kanssa. Kylä jonne menimme, oli niin pieni, että kanat juoksivat kirkon ympärillä. Lisäksi kävin Sighisoarassa keskiaikafestivaalilla ja Brasovissa ihmettelemässä Draculan kotina tunnettua Branin linnaa. Junal-

la pääsi helposti. Maan köyhyydestä johtuen Romanian rataverkko on kuitenkin huonossa kunnossa. Siksi junamatkat ovat pitkiä, ja pääkaupunki Bukarest jäi näkemättä matkan takia. Muutenkin rahanpuute näkyi eritoten maaseudulla rikkiinäisinä rakennuksina, kun kaupungit olivat puolestaan melko siistit. Pelloilla käytettiin vielä paljon hevosia, mutta naapurissa saattoi olla uusi John Deere-traktori, tai mäki täynnä aurinkopaneeleja.

PAKO CLUJISTA

Viimeistä viikkoa lämmitti Saharasta tullut helleaalto. Suomityttö alkoi sulaa kun lämpötila ylitti +35 astetta. Klinikalla oli ilmastointi, mutta asuntolan yhdeksännessä kerroksessa tuli kuuma. Samaan aikaan järjestettiin läheisessä puistossa Romanian suurin festivaali Untold. Tuli aika jättää hyvästit Karpaattien laaksolle. Viimeisenä yönä joimme bangladeshilaisen naapurini kanssa paikallista viinaa palincaa ja kuuntelimme festivaalia. Ilma oli hikinen, sillä pienintäkään tuulen henkäystä ei ollut. Jos helvetti on olemassa, niin sen eteisessä esiintyy Avicii.

Kahden kuukauden aikana

sain nähdä paljon asioita, mitä muualla en olisi nähnyt. Koirien ja kissojen ohella potilaina olivat niin pulu kuin metsäkauris. Aikataulujen puuttuessa oli hämmäläinen järjestelmällisyys koetuksella, enkä valitettavasti päässyt tekemään niin paljon kuin olisin halunnut. Turistille suosittelien kärsivällisyyttä ja hyvät vaelluskengät. Romanian kauneus ja ihmisten ystävällisyys tekivät kuitenkin vaikutuksen. Olisin halunnut ottaa mukaani palasen Romanian aurinkoa, myös sitä joka heijastuu ihmisten kasvoilta.

Ponipimpot Englannissa

Syyskuun puolivälissä matkustimme Maija Vesterisen (VM6) kanssa jo toistamiseen British Equine Veterinary Associationin (BEVA) eläinlääkärripäiville, tällä kertaa Englannin Liverpooliin. BEVA ei ole ainoastaan englantilaisten hevoseläinlääkärien kattojärjestö, vaan sillä on yli 3000 jäsentä eri maissa. Vuosittain järjestettävä konferenssi on suurin Yhdysvaltojen ulkopuolella järjestettävä alan koulutustapahtuma, joka vetää niin osallistujia kuin kansainvälisesti tunnettuja puhujakin ympäri maailman.

Kolme päiväinen konferenssi on

hevosista ja hevoseläinlääketieteestä kiinnostuneelle ponipimpolle kuin ammatillinen karkkikauppa - tarjolla on kaikkea ortopediasta kengitykseen ja infektio-taudeista eläinlääkärien työhyvinvointiin. Jälleen keran olimme suuren valinnan vaikeuden edessä, sillä valitettavasti kukaan ei ole vielä tuonut markkinoille Harry Potterista tuttua ajankäntäjää, jolla Hermione Granger osallistui lukemattomille päällekkäisille kurseille kolmantena opiskeluvuonnaan. Onneksi konferenssin osallistujille on tarjolla melkein yhtä hyvä vaihtoehto, sillä kaikki luennot videoidaan ja niitä voi katsella jälkikäteen internetissä – jos

muistaa, sillä ne ovat nähtävissä ilmaiseksi vain 1,5 kuukautta konferenssin jälkeen.

Tänä vuonna konferenssissa oli viime vuodesta poiketen tarjolla myös käytännön työpajoja, joten päätimme Maijan kanssa osallistua niihin. Oftalmologian työpajassa torstaina saimme harjoitella silmän ultrausta, paikallispuudutteita ja silmänhuuhtelukatetrin asettamista. Iltapäivällä olo oli kuin jouluaattona lapsella, kun pääsimme opettelemaan kirurgista silmänpoistoa. Kaikki harjoittelu tapahtui teurastamolta tilatuilla kalloilla. Perjantain ortopedian työpajat olivat valitettavasti jo täyttyneet ennen konferenssin alkua, mutta seurasimme silti mielenkiinnolla jalkojen dissektiota ranskalaisen patologin ja ultraäänigurun Jean-Marie Denoixin toimesta, sekä ortopedian demonstraatiota jänneultrasta ja hermo- ja nivelpuudutuksista. Lauantaina meitä hemmoteltiin vielä saman ranskalaisen herran ultraäänidemolla, jossa hän ultrasi hevosta luentotilassa samaan aikaan kuin luennoi aiheesta. Työpajojen ja käytännön demojen lisäksi ehdimme toki seuraamaan myös muutamia perinteisiä luentoja. Omiin suosikkeihini lukeutuivat katsaus erilaisista otostarkastuskäytännöistä eri Euroopan maiden välillä, sekä erityisesti kansainvälisesti tunnetun varsaspecialisti John Madiganin luento varsojen dummyoireyhtymästä, jonka on tutkittu aiheutuvan hapenpuutteesta juuri ennen synnytyä ja sen aikana.

Toki ehdimme 4 päivän reissumme aikana tutustumaan myös konferenssissa olleiden näytteilleasettajien tuotteisiin, nauttimaan Liverpoolin tehdaskaupunkicharmista sekä tietenkin publi- ja ravintolarjonnasta. Teimme myös jo perinteeksi muodostuneen ostosreissun Primarkiin, josta Maija taisi selvitä alle ennalta

päättämänsä budjetin, minä en. Parhaimmaksi matkamuistoksi valikoituivat Primarkin yksisarviskuosilla koristellut matkatyyny, jotka saivat kotimatalla kehuja Ryanairin lentoemänniltä. Englannin jälkeen oma tyynyni on matkannut jo Etelä-Afrikkaa myöten, siitäkin saatte lukea tästä samasta lehdestä.

P.S. Ensi vuoden BEVA konferenssi järjestetään Englannin Birminghamissa 12.-15. lokakuuta. Kahden vuoden kokemuksella voimme lämpimästi suositella osallistumista jokaiselle vähänkään ponipimpolle eläinlääkärinalulle.

Teksti ja kuvat: Sonja Kneckt, VM5

Villieläimiä Afrikassa

Aiemmin tässä lehdessä kirjoitin, että ostin Liverpoolin Primarkista ihanan yksisarviskuosilla koristellun matkattyynyn. Tyyny pääsikin tositestiin heti lokakuun alussa, kun matkustin yhdessä kahden luokkakaverini kanssa 2 viikon Wildlife Chemical Immobilization -kurssille Nelspruitiin, Etelä-Afrikkaan. Koska kyseessä oli matka, josta olin itse haaveillut jo 1,5 vuotta, oli olo suorastaan surrealistinen, kun vuorokauden matkustamisen jälkeen saavuimme majapaikkaamme ja pääsimme suoraan ihaillemaan talomme edessä iltaruokailulla olevia kirahveja, juovagnuita ja seeproja. Tätä live luontodokumenttia saimme itse

asiassa ihailta joka päivä kahden viikon ajan, ja vaikka siitä puuttuikin David Attenborough'n selostus, olisin voinut uppoutua sen pariin tuntikausiksi.

Ensimmäisten päivien sateinen sää piti meidät tiiviisti luentosalissa farmakologian ja fysiologian kertauksen parissa. Tuttujen pieneläinten ja lehmien sijaan opimme mitä anesteetteja käytetään villieläimillä, ja mitä seikkoja tulee ottaa huomioon eri lajien kohdalla. Esimerkiksi kirahveilla keskimääräinen verenpaine sydämen korkeudella on n. 200 mmHg, jaloissa se voi yltää jopa 450

elohopeamillimetriin. Korkea verenpaine aiheuttaa ongelmia rauhoitus-tilanteissa. Kun kirahvi makaa maassa, on pää samalla tasolla sydämen kanssa, mikä aiheuttaa verenpaineen nousun päässä vaarallisen korkeaksi. Mikäli eläin tarvitsee pitää rauhoituksen alla pidempään kuin muutama minuutin ajan, tulisi kirahvin pää ja kaula nostaa jopa 80-150 cm sydämen tasoa korkeammalle. Se pienentää myös regurgitaation vaaraa, joka on toinen suuri riskitekijä kirahvien anestesiassa. Luentoja meille pitivät pääasiassa oman koulumme opettaja Aleksandr Semjonov, sekä Wildlifevets.com -yrityksen eläinlääkäri Silke Pfitzer. Käytännön hommissa työskentelimme myös tiiviisti yhdessä Wildlifevets.comin toisen eläinlääkäriin Ben Mullerin kanssa.

Luentojen lisäksi saimme käytännön oppia nukutusnuolien täytöstä, ja niiden ampumisesta harjoittelimme sekä maasta että helikopterista käsin. Koska villieläimet ovat arvaamattomia ja nuolissa käytettävät lääkkeet, kuten etorfiini ja medetomidini, ovat erittäin potentteja ja vaarallisia, saim-

me myös kattavan perehdytyksen turvallisuudesta ja ensiavusta. Opin muun muassa, että leopardilla on tapana herätä rauhoituksesta yhtäkkiä ilman varoitusmerkkejä, ja toisin kuin gepardit, ne hyökkäävät ihmistä kohti. Hyvä keino suojautua on esimerkiksi pukeutua pitkään, paksuun takkiin leopardien kanssa työskennellessä, jotta äkillisen heräämisen kohdalla voit käpertyä takkisi kanssa pieneksi möykyksi, ja toivoa että eläin jättää sinut rauhaan.

Parasta antia kurssissa oli tietenkin työskentely kentällä yhdessä eläinlääkäreiden kanssa. Pääsimme esimerkiksi osallistumaan tieteelliseen tutkimukseen tekoon antiloopeilla, siirtämään kirahveja paremmille laidunmaille, tekemään tiineystarkastusta kafferipuhvelille ja lääkitsemään niitä ulkoloisia vastaan, irrottamaan aitaan kiinni jäänyttä sarvikuonoa, tekemään terveystarkastusta niilinkrokotiille ja laittamaan ehkäisyimplantteja leijonille. Itselleni mieleen jäänein kokemus oli kuitenkin päivä, jolloin kiirehdimme hoi-

tamaan salametsästäjän ampumaa sarvikuonoa. Vielä vuoteen 2017 asti sarvikuonojen sarvien myynti on ollut Etelä-Afrikassa laitonta. Heinäkuussa 2017 Etelä-Afrikan suurin yksityinen sarvikuonokasvattaja John Hume sai ympäristöministeriöltä luvan isännöidä sarvihuutokauppaa, jossa hän kauppasi omilta sarvikuonoiltaan sahaamiaan sarvia (sahattu sarvi kasvaa takaisin normaaliksi kolmessa vuodessa). Ostajien tuli olla Etelä-Afrikan kansalaisia, ja heidän tuli saada ostamiseen lupa ministeriöltä. Sarvien suurimmat pimeät markkinat ovat kuitenkin Aasiassa, ja kansainvälinen kauppa on edelleen kriminalisoitua. Koska ihmisillä on tapana haluta sitä mitä ei voi saada, on sarvikuonojen salametsästys ollut suuri ongelma jo vuosikymmeniä. Salametsästys on sarvikuonojen kohdalla erityisen julmaa siksi, että ammuttu luoti yleensä vain vahingoittaa eläintä sen verran, että salametsästäjä pääsee leikkaamaan sarven irti. Todellisuudessa eläin kuolee verenhukkaan, kun se jätetään vuotamaan kuiviin sarven irrot-

tamisen jälkeen. **Tilastojen mukaan pelkästään Etelä-Afrikassa salametsästäjät tappoivat 1054 sarvikuonoa vuonna 2016. Se tarkoittaa, että joka päivä melkein kolme sarvikuonoa kuolee salametsästykseseen. Eli joka kahdeksas tunti yksi sarvikuono kuolee ihmisen toimesta.** Arvioiden mukaan esimerkiksi erittäin uhanalaisten pensassarvikuonojen (suip-pohuulisarvikuono; black rhino) populaatio on tällä hetkellä n. 5040-5048 yksilöä, kun vielä 1970-luvun alussa populaation suuruus oli noin 70 000 yksilöä. Meidän hoitamamme sarvikuonon tarina päättyi ainakin sinä päivänä onnellisesti. Salametsästäjä oli epäonnistunut työssään, sillä luoti oli mennyt läpi lavan yläosan lihaksista, ja sarvet olivat edelleen tallella. Sarvikuono paikallistettiin ja rauhoitettiin ampumalla nukutusnuoli sen reiteen. Haava pestiin, ja eläin lääkittiin antibiooteilla ja kipulääkkeillä. Lisäksi siitä otettiin verta DNA määrittystä varten, sarvet merkittiin mikrosiruilla ja mitattiin, ja kaikki tiedot kirjattiin ylös virallisille lomakkeille - aivan kuten koirien tai

hevosten tunnustusasiakirjojen kanssa. Lopuksi sarvikuono herätettiin antidootilla.

Päivät alkoivat useimmiten aamu-yöllä, jotta ehtisimme hoitaa eläimet ennen kuin lämpötila nousi liian korkeaksi. Päivän työt piti myös saada päätökseen ennen auringonlaskua. Pitkistä päivistä huolimatta meillä oli aina välillä myös vapaa-aikaa, jota vietimme ryhmän kesken toisiimme tutustuen, tai tutkien majoituspaikkamme ympäristöä ja lan. Iltaisin kävimme katsomassa auringonlaskua kukkuloilta ja nautimme yhdessä illallista muutaman viinilasillisen kera. Viikonloppuna kävimme ihailemassa paikallisia nähtävyyksiä sekä safariajelulla maailman-kuulussa Krugerin kansallispuistossa.

Mainitsin alussa, että itse olin haa-veillut tästä kurssista jo 1,5 vuotta. En ollut koskaan aiemmin ollut juurikaan kiinnostunut villieläimistä, ja lähdin mukaan lähinnä kokeilemisen halusta ja innosta oppia uutta. Matka kuitenkin tarjosi minulle paljon enem-

män kuin osasin etukäteen kuvitella – paljon uutta tietoa ja käytännön oppia, uusia ystäviä, ja ennen kaikkea unohtumattoman elämyksen. Ernest Hemingwayn sanoin, ”I never knew of a morning in Africa, when I woke up and was not happy.” Ehkä minusta ei tule täysipäiväistä villieläinlääkärää, mutta jos tulen työssäni kohtaamaan villieläinpotilaita, tiedän mitä voin tehdä ja mitä asioita minun tulee ottaa huomioon. Yksi asia on kuitenkin varma – Etelä-Afrikkaan palaan varmasti takaisin vielä jonain päivänä.

Wildlifevets.net järjestää kursseja paitsi eripuolilta maailmaa tuleville eläinlääkäreille ja opiskelijoille, myös paikallisille eläinlääkäreille. Pääosin opiskelijaryhmät tulevat Yhdysvalloista ja Australiasta. Vuosittain järjeste-

tään sekä alemmille vuosikursseille (1.-3.) suunnattuja Introduction to Conservation Medicine –kurseja että valmistuneille eläinlääkäreille ja ylempien vuosikurskien opiskelijoille (4.-6.) suunnattuja Chemical Immobilization –kurseja. Kurssin hintaan kuuluu lentoja lukuun ottamatta kaikki aina majoituksesta ruokailuihin ja kuljetuksiin paikan päällä. Majoitustilat olivat siistit ja meistä pidettiin hyvää huolta.

Mikäli kiinnostuit kurseista, lisätietoja löytyy netistä sivulta wildlifevets.net. Myös minä ja luokkakaverini (Amelia Alvarez ja Emilia Liljedahl) vastaamme mielellämme kysymyksiin!

Mitä: Chemical immobilization of wildlife –kurssi
Missä: Nelspruit, Etelä-Afrikka
Milloin: syys-lokakuu 2018
Kenelle: 4.-6. vuosikurssi sekä valmistuneet eläinlääkärit
Hinta: US \$3500

Teksti: Sonja Kneckt
Kuvat: Sonja Kneckt, Amelia Alvarez ja Emilia Liljedahl
Lähteet: savetherhino.org

ASF & Bioturvallisuus tiloilla infotilaisuus 17.10.2017

Afrikkalaisen sikaruton tilannekatsaus tämänhetkisestä tilanteesta Virossa ja muualla Elisabeth Dorbek-Kolinin kertomana ja samalla tietoa Bioturvallisuudesta tilakäynneillä Hertta Pirkkalaisen johdolla. Elisabeth on ollut mm. mukana työryhmässä, joka selvittää virolaisten tilojen ASF tartuntojen alkuperää. Extrana vielä pieni kertaus sopivasta käytöksestä tilavierailuilla ja harjoitteluissa. Loppuun saimme vielä pienen muistutuksen ekinokokkilääkityksen tärkeydestä lemmikeillä.

ASF

Afrikkalainen sikarutto on sikojen, villisikojen, sekä lemmikkinä pidettävien mini- ja mikrosikojen helposti leviävä verenvuotokuume-tauti, jonka aiheuttajana on asfivirus. Vaikka kyseinen tauti onkin sioilla helposti leviävä tauti, kyseessä ei ole zoonoosi, eikä ASF-virukseen ei ole olemassa rokotetta, eikä hoitokeinoa.

Virus on luonnossa erittäin kestävä ja sen hävittäminen luonnosta on melkein mahdotonta, kun se kerran on luontoon päätenyt ulosteiden, virtsan, kontaminoituneen lihan, - sivutuotteiden ja käsittelemättömien metsästyksen matkamuistojen välityksellä, sekä ruokajätteistä.

Afrikkalainen sikarutto tarttuu eläimestä toiseen hengitysteiden suun limakalvojen läheisen kosketuksen välityksellä. Tauti leviää myös erittäin helposti saastuneiden välineiden, vaatteiden, rehun, kuivikkeiden, kuljetusvälineiden ja elintarvikkeiden välityksellä. ASF-virus erittyy kaikkiin sairastuneen sian tai villisian eritteisiin ja säilyy veressä ja kuolleen sian ruhossa jopa useita kuukausia. Pakastetussa lihassa virus säilyy useita vuosia.

Afrikkalaista sikaruttoa ei ole vielä todettu Suomessa, mutta tautia tavataan Suomen lähistöllä: Venäjällä ja Virossa. Virossa onkin aikaisemmin

ollut yli tuhat sikalaa, mutta afrikkalaisen sikaruton kulkeuduttua Viron läpi on jäljellä enää vain alle 200 sikalaa. Ensimmäisenä toimintansa lopettivat pienet ja yksityissikalat ja lopulta tauti levisi suurempiin sikaloihin.

Jotta välttäisimme taudin leviämistä Suomeen, on suotavaa muistaa 48-tunnin karanteenisääntö ennen vierailua talleilla, navetoissa ja sikaloissa. Auto olisi hyvä pestä ennen Suomeen matkustamista ja varsinkin renkaat ja polkimet olisi hyvä suihkuttaa, vaikka Virkon:lla. Vaikkei kulkisikaan Viron metsissä on renkaat ja polkimet hyvä suihkuttaa, sillä villisiaat kulkevat myös maanteillä. Innokkaiden ulkoilijoiden ja eräkäviäjöiden olisi myös suotavaa käyttää Suomen metsissä eri kenkiä mitä käyttää Virossa, sillä Virkonkaan ei 100% poista virusta kenkien pohjista.

Lisätietoa aiheesta voi lukea Eviran sivuilta:

Ekinokokkilääkitys

Ekinokokkoosi-lääkitys saattaa olla monille outo ja uusi käsitys, johon koiranomistajat ovat törmänneet Tarttoon muutettuaan Eviran ekinokokkoosi-ohjeistuksen myötä.

Echinococcus multilocularis (myyrä ekinokokki) on heisimatoihin kuuluva, enimmäkseen koira-eläimissä esiintyvä suolistoloinen. *Echinococcus* loiset kestävät hyvin kylmyyttä ja kosteutta, mutta eivät kuumuutta, kuivuutta tai suoraa auringonvaloa. Loisen väli-isäntinä toimivat erilaiset jyrsijät, varsinkin myyrät ja lopullisina isäntinä erilaiset koira-eläimet, kuten koirat, supikoirat ja ketut.

Väli-isäntä saa tartunnan syödessään kontaminoitunutta ravintoa tai vettä. Väli-isännässä loiset kulkeutuvat suoliston seinämän läpi verenkiertoon ja lopulta maksaan ja muihin elimiin, joissa ne muodostavat toukkavaiheen loisia sisältäviä kystia. Pääisäntä saa useimmiten tartunnan syödessään kystia sisältävän väli-isännän, jolloin kystista vapautuvat loiset asuttavat isännän suoliston, kehittyvät ja lisääntyvät aiheuttamatta oireita.

Ihminen voi saada tartunnan isäntäeläimen ulosteesta tai ulosteen saastuttaman veden tai elintarvikkeiden välityksellä. Tartunnan voi myös saada koira-eläimen turkista, mikäli siihen on tarttunut loiseläimen muna. Oireita tartunnasta muodostuu vasta pitkän itämisajan jälkeen (5-15 vuotta), kun suurin osa maksasoluista on jo tuhoutunut kystien muodostuttua, johtaen kipuihin ja muihin yleisiin maksasairausten oireisiin. Kystan puhkeaminen saattaa jopa johtaa kuolemaan.

Suomessa myyräekinokokkoosia ei vielä tavata, mutta hirvi-ekinokokkoosi on Suomessakin melko yleinen loinen, jossa väli-isäntänä toimii hirvieläimet. Virossa, ja var-

sinkin Tartossa myyräekinokokkoosi on todella yleinen, erityisesti kettujen keskuudessa, kuten Laurimaan ym. "Noninvasive detection of *Echinococcus multilocularis* tapeworm in urban area, Estonia." on todettu. Jotta välttyisimme tämän loisen leviämiseltä Suomeen, on kaikki koirat hoidettava loishäädöllä ekinokokkoosia vastaan ja Evira on määrännyt tähän loishäätöohjeet. Kissoja ja frettejä ei tarvitse lääkittää ekinokokkoosia vastaan, mutta niilläkin on oltava voimassa olevat rokotukset ja lemmikkieläinpassi. Ekinokokkoosilääkitystä valvoo tulli.

Loishäätöön on käytettävä loishäätölääkkeitä jotka sisältävät pratsikvantelia, kuten Drontal, Cestal ja Milbemax. Loishäädön voi suorittaa kahdella tavalla: joko kertalääkityksenä 1-5 vrk ennen rajan ylitystä, tai ns. 28 vrk:n sääntöä käyttäen. Jokaisesta madotuksesta tulee merkintä lemmikkieläimen passiin eläinlääkärin allekirjoituksella.

28 vuorokauden sääntöä käytettäessä tulee koira madottaa ennen matkaa 2 kertaa, jolloin madotusten välissä tulee olla vähintään 24h ja enintään 5 vuorokautta, jonka jälkeen viimeinen madotus annetaan 28 vuorokauden jälkeen, ensimmäisestä madotuksesta. Tällöin koiran kanssa voi matkustaa useampia kertoja toisen madotuksen jälkeen aina 28:een päivään asti. Mikäli tätä sääntöä tahtoo ylläpitää, on koira madotettava ennen päivää 28, jolloin lääkitys on taas voimassa seuraavat 28 päivää.

Esimerkki: madotan koiran ensimmäisen kerran päivänä 0. Seuraava madotus tulee päivänä 3. Tämän jälkeen voin matkustaa 25 päivää (28-3, sillä toinen madotus tuli päivänä 3), kunnes minun on annettava viimeinen loishäätö. Annan

viimeisen madotuksen päivänä 26 ja 28 päivää, jolloin minun on annettava voin vielä matkustaa koirani kanssa vielä viimeinen lääkitys.

Linkkejä Eviran sivuille:
Yleiset lemminkin
matkustusohjeet

Pennut

Hevoset

Tilavierailut

Aina positiivinen mieli ja kunnioitus tilallisia kohtaan. He ovat antaneet meille luvan tulla tilalle oppimaan ja haluamme, että muutkin pääsevät vierailemaan tulevaisuudessa.

Bioturvallisuus

- Kaiken A & O
- Ei tuoda mitään tauteja ulkopuolelta
- Ei viedä mitään tauteja sisältä pois
- Ei siirretä tauteja eläimestä toiseen toiminnallamme
- Ei vaaranneta omaa tai muiden opiskelijoiden terveyttä (zoonoosit, traumat...)

Miten minä onnistun tässä?

Haalarit

- Käytä haalareita/suojavaatteita AINA tilakäynneillä.
- Älä käytä haalareita/suojavaatteita missään muualla kuin tilalla
- Ei mennä bussiin haalareissa ja saappaissa, jottei levitetä patogeeneja ja vaaranneta toisten bussia käyttävien terveyttä ja toisia tiloja
- Pese haalarit aina tilakäyntien jälkeen vähintään 60°C
- HUOM! Virossa käytettyä haalaria ei suositella käytettäväksi Suomessa!

Saappaat

- Suositellaan turvakärjellisiä saappaita
- Pese kunnolla joka puolelta aina tilakäynnin jälkeen

- Suihkuta/upota Virkoniin huolellisen pesun jälkeen

Suojahanskat

- Suojaa itsesi, muut opiskelijat ja eläimet tarttuvilta taudeilta
- Vaihda hanskoja aina kun ne likaantuvat tai menevät rikki
- NB! Vasikoiden kanssa erityinen huolellisuus! Ei anneta kahden vasikan imeä samoja hanskoja!

Hygienia

- Pese kätesi tilakäynnin jälkeen saippualla ja muut likaantuneet alueet (naama, käsivarret...)
- Lyhyet kynnet
- Vaihtovaatteet suojavaatteiden alle
- Muista suihkuttaa/astua Virkon altaaseen mennessä ja tullessa tilalle!

Turvallisuudesta:

- Älä laita päätä/kättä tai muuta ruumiinosaa minkään metallin ja lehmän väliin
- Muista myös ympärillä olevien turvallisuus
- Kysytään tilallisen lupa kuvien ottoon, mikäli niitä julkaistaan sosiaalisessa mediassa

Tilakäynti valmistumisen jälkeen:

- Suojataan lääkelaukun pohja -paperi tai penkki alle
- Vaihtovaatteet, saappaat etc. -pesu ennen ja jälkeen

Kissojen käytösongelmista

teksti julkaistu yhteistyössä eläinkoulutus Animal Academyn kanssa

Kissat ovat erittäin älykkäitä ja oppivat uusia asioita helposti. Kissoja voi kouluttaa aktivointimielessä tai niille voidaan opettaa hyödyllisiä taitoja, sekä ennaltaehkäistä ja vähentää ei-toivottua käytöstä koulutuksen avulla. Oppimista tapahtuu jatkuvasti ja sen kautta on mahdollista myös muokata kissan käyttäytymistä. Kissan kouluttaminen vaatii kuitenkin oppimispsykologian ja kissan käyttäytymisen ymmärtämistä. Parhaimmillaan kissan kouluttaminen on todella hauskaa ja hyödyllistä. Positiiviseen vahvistamiseen perustuva kouluttaminen alentaa kissan stressitasoa ja edistää sen hyvinvointia, joka jo itsessään vähentää myös käytösongelmien esiintymistä.

Kissa tekee asioita, jotka se kokee kannattavaksi. Kannattava käytös yleisty ja kannattamattomaksi osoittautunut käytös vähenee. Kissa oppii parhaiten kun sitä palkitaan toivotusta käyttäytymisestä. Näin kerromme kissalle miten sen kannattaisi toimia. Kissa kuitenkin itse määrittelee mitkä asiat se kokee vahvisteina, mitkä rankaisuna ja mitkä yhdentekevinä. Nämä kaikki myös vaihtelevat tilanteesta riippuen. Josain tilanteessa ruoka on paras vahviste, kun taas toisessa tilanteessa oven avautuminen on kissan tavoittelema asia. On myös yksilöllistä, mitkä asiat kukin kissa kokee palkitsevana.

Palkkiot ja rangaistukset

Voimme siis lisätä jonkun käyttäytymisen todennäköisyyttä lisäämällä jotain positiivista kissalle, esimerkiksi antamalla ruokaa kun kissa istuu (positiivinen vahviste). Kissa voi myös oppia pääsemään epämiellyttävästä tilanteesta tekemällä jotain, esimer-

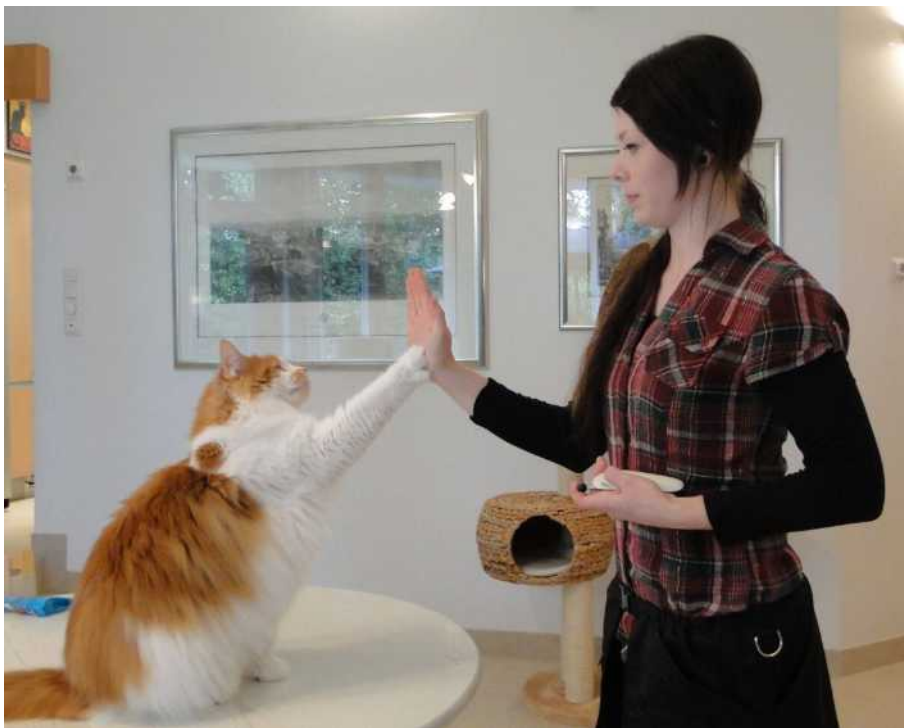
kiksi kynsiä leikatessa ote hellitetään kun kissa on rauhallisesti, tällöin kissa pyrkii lisäämään rauhallista käyttäytymistä (negatiivinen vahviste).

Rankaisujen on tarkoitus vähentää käyttäytymisen todennäköisyyttä. Positiivisella rankaisulla tarkoitetaan sitä, että tilanteeseen lisätään jotain epämiellyttävää, esimerkiksi kissa saa vettä päälleen kun se hyppää pöydälle. Positiivisen rankaisun käyttö on kuitenkin riskialtista kissaa koulutettaessa ja sillä saadaan helposti aikaan passiivinen ja vaikeasti koulutettava kissa. Rankaisu usein vain keskeyttää käytöksen eikä myöskään kerro kissalle miten sen sitten kannattaisi toimia. Rankaisut myös helposti ajoitetaan väärin, eli sen tullessa yhden sekunnin myöhässä, kissa rangaistaankin jostain ihan muusta käytöksestä. Näin kissa oppii helposti pelkäämään erilaisia asioita tai jopa omistajaa. Monesti omistaja myös itse ajattelee rankaisevansa kissaa torumalla sitä, mutta koska kissa itse määrittelee mikä sille on palkkio ja mikä rangaistus, voi toruminen ollakin juuri kissan tavoittelema huomio, jolloin käytös vain vahvistuu.

Negatiivisella rankaisulla tarkoitetaan sitä, että otetaan tilanteesta pois jotain miellyttävää, esimerkiksi kissa ei saa ruokaa kun se naukuu tai ovi ei aukea vaikka sitä kuinka raapii. Tässä siis palkkion mahdollisuus poistuu, joka toimii ikään kuin rangaistuksena. Tällä keinolla voidaan sammuttaa helposti erilaisia ei-toivottuja käytöksiä. Naukuminen osoittautuu toistojen myötä kissalle kannattamattomaksi käytökseksi, mikäli ruoka tai huomio tuleeikin aina vain muulloin, kuin kissan naukuessa.

Kissa oppii kuitenkin parhaiten kun vahvistamme toivottua käy-

töstä, emmekä yritä jatkuvasti kieltää kissaa käyttäytymistä jollakin tavalla.

Tottuminen, siedättäminen ja vastaehdollistaminen

Kissa tottuu elämänsä aikana monenlaisiin asioihin. Tottumista tapahtuu, kun kissa suhtautuu alun perinkin melko neutraalisti ärsykkeeseen. Mikäli kissa on jo alkanut reagoida negatiivisesti johonkin ärsykkeeseen, kissaa voidaan siedättää siihen. Tällöin ärsykettä esitetään kissalle asteittain ja ensin niin lievästi, ettei kissa reagoi siihen, hiljalleen ärsyksen tasoa nostetaan järjestelmällisesti, työskennellen kokoajan stressikynnyksen alapuolella.

Vastaehdollistamista käytetään samalla tavalla kuin siedättämistä, mutta pelkän siedättämisen lisäksi tilanteeseen lisätään jotain positiivista. Näin kissa on mahdollista saada jopa pitämään alun perin

negatiivisen tunnetilan aiheuttaneesta ärsykkeestä.

Kissan kouluttamisessa on tärkeää muistaa pysyä johdonmukaisena. Kissa oppii jatkuvasti asioita läpi elämän ja saatamme tiedostamattammekin opettaa kissalle jotain, mistä meillä ei ole aavistustakaan.

Kissojen lajityypilliseen käyttäytymiseen kannattaa tutustua huolella. Se opettaa tarkastelemaan asioita kissan näkökulmasta ja auttaa ymmärtämään paremmin niiden käyttäytymistä. Näin ihmisen ja kissan välinen vuorovaikutus paranee sekä ristiriitatilanteet vähenevät. Kun tutustumme kissan käyttäytymiseen, on meidän helpompi tarjota niille hyvä elinympäristö ja elämä.

Kissan käytösongelmat

Käytösongelmat ovat usein kissan normaalia käyttäytymistä, mutta käytös on ongelma ihmiselle, ympäris-

tölle tai kissalle itselle. Kissa voi tehdä tarpeensa sänkyyn, jos sille tarjottu hiekkalaatikon kuivike on liian karkeaa. Kissa voi jahdata toista kissaa tai ihmisen liikkuvia jalkoja, jos sille ei ole tarjolla riittävästi metsästysintoa herättäviä ärsykeitä. Kissa voi herätellä omistajaansa yöllä, koska se on yksinkertaisesti oppinut, että naukumalla saa omistajan hereille. Eli kissa saattaa vain käyttäytyä lajilleen omaisesti tai oppimallaan tavalla, joka on ongelmallinen jollekin. Kissalla voi olla myös käytöshäiriöitä, jolloin käytös on kissalle epänormaalia. Kissa voi esimerkiksi nuolla turkkiaan pakonomaisesti tai kävellä ympärää taukoamatta.

Yleisimpiä käyttäytymiseen liittyviä ongelmia kissoilla ovat tarpeidenteko ei-toivottuihin paikkoihin, erilaiset aggressiivisuuden muodot, yöllinen levottomuus ja ei-toivottujen kohteiden kynsiminen.

Käytöksille voi olla lukemattomia eri syitä, mutta ensimmäinen

askel on aina selvittää, voisiko taustalla olla kipu. Pelkkä pienikin muutos käyttäytymisessä voi kertoa kivusta tai sairaudesta. Kun kipu on suljettu pois käytöksen taustalta eläinlääkärin toimesta, voidaan lähteä kartoittamaan muita mahdollisia syitä.

Elinympäristö vaikuttaa monien käytösongelmien syntyyn. Kissan lajityypillisten käyttäytymistarpeiden riittämätön toteuttaminen aiheuttaa kissoille stressiä ja stressi johtaa usein käytökseen liittyviin ongelmiin. Olipa kyseessä mikä tahansa käytösongelma, kannattaa lähteä liikkeelle tukemalla kissan lajityypillistä käyttäytymistä. Elinympäristössä tapahtuvat muutokset voivat myös stressata kissaa. Joskus muutoksen ei tarvitse olla kuin huonekalun paikan vaihtaminen, josta kissa stressaantuu.

Käytösongelmien taustalla on monesti oppimista. Kissa oppii nopeasti asioita ja omistaja saattaa tiedostamattaan vahvistaa jotakin ei-

toivottua käytöstä. Usein etenkin pitkään jatkuneeseen käyttöön tulee matkan varrella mukaan oppimista.

Käyttäytyminen on suurilta osin kokemusten muokkaamaa, mutta se on aina osittain myös geneettistä. Kissan pentuaika on tärkeä aika-kausi kissan myöhempää elämää ajatellen. Puutteelliset kokemukset sosiaalistumiskauden aikana voivat aiheuttaa monia ongelmia myöhemmin. Pentuaikana kissaa tulee totuttaa mahdollisimman paljon erilaisiin asioihin, tilanteisiin ja käsittelyyn. Liian varhainen vierottaminen emosta ja muista pennuista voi olla monella tapaa haitallista kissalle. Usein liian varhain vieroitetut kissat ovat muun muassa alttiimpia stressille, kynnyksikäyttäytyä aggressiivisesti voi olla matalampi ja kissalla voi olla ongelmia vuorovaikutuksessa muiden kissojen kanssa.

Stressi

Stressi on elimistön normaali reaktio, joka suojelee kissaa ja auttaa selviytymään uhkaavasta tilanteesta. Elimistö palautuu lyhytaikaisen stressin jälkeen, mutta mikäli kissa ei pääsekään pois tilanteesta, stressi kroonistuu. Krooninen stressi on haitallista kissalle. Stressaantuneena kissa reagoi herkemmin pieniinkin ärsykeisiin ja voi reagoida yllättävissä tilanteissa liioitellulla voimakkuudella.

Kissan stressiä voi ennaltaehkäistä ja hoitaa parhaiten eli tukeamalla kissan lajityypillistä käyttäytymistä. Lajityypillisillä käyttäytymistarpeilla tarkoitetaan asioita, jotka ovat itsessään palkitsevia kissalle. Jokaisen kissan tulisi saada toteuttaa lajityypillisiä käyttäytymistarpeita riittävästi päivittäin pysyäkseen hyvinvoivana. Ympäristön tutkiminen on kissalle itsessään palkitsevaa ja metsästäminen on yksi tärkeimmistä lajityypillisistä käyttäytymistarpeista. Kissan nykypäivän elinolosuhteet luovat haasteita riittävän virikkeellisen

elämän mahdollistamiseen. Kissa on kesyynytynyt jo tuhansia vuosia sitten, mutta viettänyt vain murto-osan siitä ajasta eläen täysin sisätiloissa. Vuosituhansien saatossa kissa on muuttanut geneettisesti hyvin vähän. Muutokset koskevat eniten ulkonäköä. Kesyyntymisen myötä kissan lajityypilliset ominaisuudet ja käyttäytymismallit eivät ole juurikaan muuttuneet.

Virikkeellistäminen

Virikkeellistämällä tarkoitetaan kissalle tarjottuja mahdollisuuksia toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä. Virikkeellistämisen tavoitteena on lisätä kissan lajityypillistä käyttäytymistä ja samalla vähentää epänormaalia käyttäytymistä. Virikkeellistäminen onkin yksi tärkeimmistä työkaluista sekä ennaltaehkäistä, että hoitaa käyttäytymiseen liittyviä ongelmia. Virikkeellistäminen parantaa kissan kykyä kohdata haasteita ja vähentää ongelmakäytösten todennäköisyyttä sekä edistää kissojen välisiä suhteita.

Metsästysleikeillä virikkeellistäminen onkin hyvä tapa edistää

kissan hyvinvointia. Lelut aktivoivat kissaa harjoittamaan metsästyskäyttäytymistä, jolloin käyttäytymisen monimuotoisuus kasvaa.

Luonnossa kissan ateriointissa fyysinen aktiivisuus on erittäin suuressa osassa. Kissa tekee ensin useita epäonnistuneita saalistusyrittäyksiä, lopulta se nappaa saaliin ja kantaa sen reviirin keskeiselle alueelle, paloittelee saaliin ja aterioi. Tätä voidaankin verrata sisäkissan, jolla on jatkuvasti ruokaa tarjolla ruokakupissa. Kuinka paljon se vastataan kissan luontaista ateriointia? Kissaa tulisi siis virikkeellistää myös ruokinnan avulla. Kissan luonnollisen käyttäytymisen monimuotoisuus kärsii, jos sisätiloissa elävälle kissalle ruoka annetaan ilmaiseksi kuppiin.

Ruokinnan avulla virikkeellistämiseen on loputtomasti erilaisia vaihtoehtoja ja vain mielikuvitus on rajana. Pitkälle pääsee jo sillä, että ruoka tarjoiltaisiin kissalle jostain muualta kuin perinteisestä ruokakupista. Eläintarvikeliikkeistä löytyy paljon erilaisia virikepaloja, -lautoja ja -kuppeja, joista syödessään kissa saa toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään. Itse voi myös tehdä erilaisia viritelmiä vaikka pahvilaatikosta tai

munakennosta. Kuivaruokaa tai lihapaloja voi myös heitellä kissalle, jolloin se saa vauhdikkaastikin metsästää ruokansa. Ruokintapaikkaa voi vaihdella ja ruokaa voi esimerkiksi piilottaa tai ripotella ympäri asuntoa ja antaa kissan etsiä ruokaa. Kissaa voi myös kouluttaa käyttämällä ruokaa palkkiona, näin kissa voi siis saada päivittäistä ruokaa myös koulutuksen ohella.

Kissan virikkeellistämistä on myös tilan, materiaalien ja rakenteiden hyödyntäminen. Näihin kuuluvat esimerkiksi erilaiset kiipeily- ja hyppimismahdollisuudet. Kissa hyödyntäisi mielellään tilaa vertikaalisesti, joten katse ylöspäin ja mikäli näyttää tyhjältä, kannattaa suunnitella kissalle yläilmoihin vaihtoehtoisia kulkureittejä ja oleskelupaikkoja. Perinteisten kiipeilypuiden lisäksi seinälevyt ovat hyviä vaihtoehtoja. Vaihtoehtoisista kulkureiteistä on usein myös paljon hyötyä kissojen yhteiselon edistämässä. Pienessäkin asunnossa kissalle saa lisää elintilaa lisäämällä seinille tai katonrajaan kissalle oleskelupaikkoja ja kulkureittejä. Kannattaa huomioida, että jokaisesta oleskelupaikasta on useampi pakoreitti, etenkin useamman kissan taloudessa. Näin saadaan vältettyä konfliktitilanteita. Uuden kulkureitin saa helposti myös siirtämällä vaikka sohva hieman irti seinästä. Piilopaikat, pesät ja majat kuuluvat myös virikkeellistämiseen. Majoja on helppo tehdä vaikka sohvatyynyistä tai viltistä.

Valjaissa tai tarhassa ulkoilu on erinomaista virikkeellistämistä, mikäli kissa siitä nauttii. Säännöllinen ulkoilu voi merkittävästi parantaa kissan henkistä hyvinvointia.

Tarpeidenteko ei-toivottuihin paikkoihin

Tarpeidenteko ei-toivottuihin paikkoihin on yleinen syy kissasta luopumiselle, vaikka käytökselle löytyy usein selitys, joka olisi ratkottavissa. Mikäli

kissa tekee tarpeitaan muualle kuin laatikkoon, tulee ensimmäiseksi tarkastaa, ettei taustalla ole kipua tai sairautta.

Mikäli kissa on terve, löytyy syy usein tarpeidentekopaikkaan liittyvistä epäkohdista kissan näkökulmasta. Kuivike voi olla kissan mielestä liian karheaa, sitä voi olla liian vähän tai liian paljon, laatikko voi olla liian pieni, sijaita lähellä äänekästä kodinkonetta tai muuten epämieluisassa paikassa. Kissa voi myös kokea kannellisen laatikon turvattomana, koska pakomahdollisuutena on vain yksi aukko. Kissa voi myös kokea häiriötä käydessään laatikolla ja alkaa tämän vuoksi välttelemään hiekkalaatikkoa.

Kannattaa ensimmäiseksi lähteä selvittämään optimaalista tarpeidentekopaikkaa kissan näkökulmasta. Tällöin tarjolle laitetaan ensin useita laatikoita, joihin kaikkiin laitetaan eri kuivikkeita. Kissa todennäköisesti käyttää laatikkoa eniten, jossa on mieluisin kuivike. Tämän jälkeen voidaan selvittää kissan mielestä mieluisin laatikkomalli, laittamalla kissan suosikkikuiviketta erilaisiin laatikkoihin. Tämän jälkeen kokeillaan sijoitella kissan suosikki laatikkomallia mieluisalla kuivikkeella eri sijainteihin.

Yhdellä kissalla tulisi olla vähintään kaksi tarpeidentekopaikkaa ja suurin osa kissoista valitsisi kuivikkeeseen mahdollisimman hienojakoisen hajusteettoman mikrohiekan, joten ainakin kyseistä kuiviketta kannattaa laittaa tarjolle.

Tarpeiden tekemiselle ei-toivottuihin paikkoihin voi olla lukuisia eri syitä ja syystä riippumatta tulee huomioida stressin syiden tunnistaminen ja niiden minimointi, optimaalisen tarpeidentekopaikan selvitys, laatikoiden puhtaana pito, ei-toivottujen kohteiden houkuttelevuuden vähentäminen, feromonien käyttö, toivotun käyttäytymisen posi-

tiivinen vahvistaminen.

Aggressiivisuus

Aggressiivisuuden muotoja on useita erilaisia. Aggressiivisuus voi kohdistua esimerkiksi toiseen kissaan tai ihmiseen.

Mikäli kissa pelkää, eikä se pääse pois pelottavasta tilanteesta, kissa voi käyttäytyä aggressiivisesti. Pelkoaggressio on usein kissojen välisen aggressiivisuuden taustalla. Pelkoaggressiota voi ennaltaehkäistä suunnitelmallisella sosiaalistamisella pentuna ja huomioimalla enteilevät merkit, jotka voivat viitata pelkoaggressioon. Kissaa voidaan myös kouluttaa siedättämällä ja vastaehdollistamalla kissaa pelon kohteeseen.

Leikki- ja metsästysaggressio johtuvat kissan luontaisesti voimakkaasta metsästyksentarpeesta. Käytökselle altistavat liian varhainen vierotus emosta ja muista pennuista, sekä huonot leikkitekniikat, kuten käsien tai jalkojen käyttäminen leikkikaluna. Käytöstä voi ennaltaehkäistä tarjoamalla riittävästi metsästysleik-

kejä ja huomioimalla käytöstä enteileviä merkkejä. Kissan metsästysaggressiota voidaan suunnata sallittuun kohteeseen, kunhan merkit havaitaan ajoissa.

Uudelleen suunnatussa aggressiossa kissa ei pääse kohdistamaan aggressiotaan varsinaiseen kohteeseen, jolloin se kohdistetaan lähinnä olevaan mihin tahansa muuhun kohteeseen. Kohteeksi voi joutua esimerkiksi toinen kissa tai ihminen. Tyypillisessä tilanteessa kissa näkee ikkunasta vieraan kissan ja hyökkää tämän jälkeen kaverikissan kimppuun. Tilanne voi mennä ohi nopeastikin, kunhan kissat pidetään eri tiloissa riittävän pitkään ja päätetään samaan tilaan hitaasti edeten ja positiivisia asioita apuna käyttäen. Joskus tilanne vaatii järjestelmällisen uudelleen tutustumisohjelman.

Kissa voi myös käyttäytyä aggressiivisesti, jos se kokee jonkin uhkana reviiirille ja resurssille. Tyypillisiä tilanteita ovat uuden kissan hankkiminen tai kaverikissan käyminen eläinlääkäriä ja sieltä kotiin palaaminen oudon hajuisena. Joskus aiemmin toimeen tulleet kissatkin voivat alkaa osoittamaan aggressiivisuutta toisilleen esimerkiksi saavutettuaan aikuisiän ja tullessaan tietoisemmiksi resurssistaan. Käytöstä voi ennaltaehkäistä ja hoitaa asianmukaisella hitaasti etenevällä kissojen tutustuttamisella, tilanteiden ennakoinnilla ja kissojen yhteiselon edistämisellä.

Yöllinen levottomuus

Yöllinen ääntely ja omistajan herätteleily voivat johtua erilaisista sairauksista tai kiputiloista, mutta monesti taustalta löytyy oppiminen ja virikkeiden puutteellisuus. Kissa oppii nopeasti, että ruokaa tai omistajan huomiota saa naukumalla. Mikäli käytös osoitautuu kannattavaksi, kissa kokeilee sitä yhä uudelleen. Mikäli käytös ei joku yö tuotakaan tulosta, kokeilee kissa jotain muuta tai voimistaa käy-

töstään. Näin kissa saa hienosti koulutettua omistajan heräämään joka yö. On muistettava, että kissalle negatiivinenkin huomio on huomio, joka voi vahvistaa käytöstä. Paras tapa onkin olla huomioimatta kissaa millään tavalla ja ennakoivasti järjestää kissalle yön ajaksi sallittua puuhailtavaa.

Ei-toivottujen kohteiden kynsiminen

Erilaisten kohteiden kynsiminen on kissan lajityypillistä käyttäytymistä. Tarve on voimakas ja sisäsyntyinen. Raapiessaan kissa jättää kohteeseen näkyvän merkin, sekä hajuviestin tasanpohjista. Kissa myös huoltaa kynsiään, sillä raapimalla kynnen uloin kuollut kerros irtoaa. Raapiminen voi liittyä tunnetilaan, kuten innostumiseen tai ahdistuneisuuteen. Kissa myös venyttelee monesti raapiessaan. Raapimiselle on siis monia merkityksiä ja kissan on tärkeää saada toteuttaa käytöstä.

Kissalle ei ole väärää raapimiskohteita, vaan kissa valitsee kohteet sen kulkureittien varrelta. Valintaan voivat vaikuttaa materiaali ja sijainti. Mikäli kissan ei toivota raapivan huonekaluja, on ainut ratkaisu tarjota kissalle useita sallittuja ja riittävän houkuttelevia materiaalil-

taan olevia raapimiskohteita sopivalla sijainnilla.

Pääsääntöisesti kissa raapii mielellään vertikaalisia riittävän korkeita kohteita, joissa voi samalla venytellä. Jotkut kissat pitävät myös horisontaalisista raapimiskohteista. Kissa suosii yleensä karkeaa kangasta, johon saa kynnet uppoamaan. Yleensä kissalla on pysyvät raapimiskohteet, eli kun kissa saadaan vakiinnutettua käyttämään haluttuja raapimiskohteita, jäävät yleensä muut kohteet rauhaan. Mikäli kissa raapii jotain ei-toivottua kohdetta, tulee miettiä, miksi se on houkuttelevampi. Syitä ovat yleensä materiaali ja sijainti. Mikäli samassa kohdassa on sallittu raapimiskohde, mutta ei-sallittu on houkuttelevampi, voi syynä olla materiaali. Kissa on myös saattanut jo pitkään käyttää ei-sallittua kohdetta, jolloin uuden kohteen vakiinnuttamiseen tarvitaan yleensä vanhan ei-sallitun kohteen peittäminen esimerkiksi viiltillä tai kaksi puoleisella teipillä, jotta kissa alkaa käyttämään sallittua kohdetta. Kissaa voi myös houkutellessa raapimaan sallittuja kohteita kissanmintun avulla.

Käytösongelmien kartoitus

Käytösongelmille on aina syynsä eli pelkkä oireiden korjaaminen ei riitä. Käytös on yleensä helpointa korjata, mitä nopeammin se havaitaan. Selvityksessä lähdetään liikkeelle varmistamalla, ettei taustalla ole kipua. Tämän jälkeen tarkastellaan elinolosuhteita koskevat perusasiat, kuten lajiyypillisen käyttäytymisen toteuttaminen ja mahdolliset stressitekijät. Lopuksi otetaan vielä mukaan koulutus ja käyttäytymisen muokkaaminen toivottuun suuntaan.

Kissojen lajiyypilliseen käyttäytymiseen kannattaa tutustua huolellisesti. Se opettaa tarkastelemaan asioita kissan näkökulmasta ja auttaa ymmärtämään paremmin niiden käyttäytymistä. Näin ihmisen ja kissan välinen vuorovaikutus paraneekin ja ristiriitatilanteet vähenevät. Kun tutustumme kissan käyttäytymiseen, on meidän helpompi tarjota niille hyvä elinympäristö ja elämä.

*Salla-Mari Kostia
Eläinten kouluttaja,
klinikkaeläintenhoitaja
www.animalacademy.fi*

Eläinkoulutus

Animal Academy

Parempaan yhteiselon puolesta

Animal Academyn tavoitteena on edistää eläinten hyvinvointia sekä parantaa ihmisen ja eläimen välistä vuorovaikutusta. Koulutus on ammattitaitoista ja perustuu käyttäytymistieteisiin. Tarjoamme apua kissan käyttäytymiseen liittyvissä ongelmissa tai vaikka tempujen koulutuksessa.

www.animalacademy.fi
www.facebook.com/ElainkoulutusAnimalAcademy
salla-mari@animalacademy.fi

 TRIOLAB >

 ORION
PHARMA
ELÄINLÄÄKKEET

 VET
CARE

 MSD
Animal Health

 zoetis

 BIOFARM

 Nutrolin®

 BERRA

www.berra.fi

 SOSTERI
Eläinlääkintä